T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/245
KARAR NO : 2022/415
KARAR TR : 16/09/2022

ÖZET: Tarımla uğraşan davacının tarlalarına davalı Birliktarafından 2007 yılı yaz döneminde yeterli su verilmemesi nedeniyle ürünün kuruması sonucu uğranıldığı ileri sürülen maddi zararın tazmini istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A.Ç
Davalı : Gediz Sulama Birliği
Vekili : Av. A. B. K

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı,Manisa-..... Köyü, ..., ... ve .....parsel sayılı taşınmazlarda tarımsal faaliyettebulunduğunu,Nisan/2007'de Gediz Sulama Birliği tarafından 40 gün su verileceğinin bildirilmesi üzerine, söz konusu taşınmazlara mısır ektiğini, fakat 18/06/2007-06/07/2007 tarihleri arasında hiç su verilmemesi neticesinde ekili mahsulünün kuruduğunu, bu durumu mahkeme marifetiyle tespit ettirdiğini belirterek, uğradığı zarara karşılık15.711.67 TL'ninyasal faiziyle birlikte tazminiistemiyle 25/07/2007 tarihinde Gediz Sulama Birliğine karşıadli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Manisa 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 17/12/2009 tarih ve E.2007/351, K.2009/416 sayı ile,**görevsizlik kararı vermiş, bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"Davalı birlik, 5355 sayılı Mahalli idare birlikleri kanununun değişik 19.maddesi uyarınca kurulan kamu tüzel kişisidir. Başka bir deyimle kamu kurumudur.*
> *Dava, Davalı birliğin yeterli su vermemesine, yani kamu hizmet kusuruna dayalı olarak açılmıştır.*
> *Kamu kurumu tarafından verilen hizmetlerde, kamu hizmet kusuru nedeniyle ortaya çıkan zararların ödetilmesi talepleri tam yargı davasının konusunu oluşturmaktadır. Bu nedenle davaya bakmaya idari yargı görevlidir..."*

3. Davacı bu kez, Gediz Sulama Birliği ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne karşıaynı istemleidari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. Manisa İdare Mahkemesi 25/03/2010 tarih ve E.2010/100, K.2010/401 sayı ile , davanın kısmen incelenmeksizin reddine, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü yönünden kısmen merciine tevdiine karar vermiştir.

5. Davacıaynı istemle, Gediz Sulama Birliğine karşı yeniden idari yargı yerinde dava açmıştır.

6. Manisa İdare Mahkemesi 18/03/2011 tarih ve E.2010/947, K.2011/587 sayı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek davanın reddine karar vermiş, bu karar temyiz edilmiştir.

7. Danıştay Onuncu Dairesi 18/06/2018 tarih veE.2016/11799, K.2018/9092 sayı ile,davanın adli yargı yeri mahkemelerinde görülmesi gerektiğinden bahisle kararın bozulmasına karar vermiş,kararın düzeltilmesi istemi de aynı Dairece, 21/12/2021 tarih ve E.2018/4340, K.2021/6582 sayı ile reddedilmiştir.

8. **Manisa 1. İdare Mahkemesi 25/03/2022 tarih ve E.2022/226 sayı ile,**adli yargının görev alanına giren davada Mahkemelerinin görevli olmadığına, 2247 sayılıKanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi

için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Benzer bir uyuşmazlıkta Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 04/05/2015 tarih ve E:2015/166, K:2015/272 sayılı kararında; sulama işinin bir kamu hizmeti niteliği taşısa da Sulama Birliğinin bu hizmeti, ilgili yasaların belirlediği ilkeler ve özel hukuk kurallarına göre yürütmek durumunda olduğu, su kullanım bedelinin hukuksal dayanağının kamu gücüne değil iki taraf arasında yapılan sözleşmeye dayandığı, ödemelerin yapılmaması durumunda Sulama Birliğinin alacağını 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkındaki Kanun hükümlerine göre değil 2004 sayılı İcra iflas Kanunu hükümlerine göre tahsil edeceği, taraflar arasında düzenlenen "Sulama Beyan Sözleşmesi"nin daha çok tip sözleşme görünümünde olup, hizmetten yararlanan kişinin sözleşmeyi idareyle birlikte düzenlemesi yerine katılımının söz konusu olduğu, bu durumun idare ile kişi arasında kurulan özel hukuk ilişkisini kamu hukuku ilişkisine dönüştürmeyeceği, birçok durumda hizmetin tekel niteliği ve çok kişiye götürülme zorunluluğunun işin çoğunlukla tip sözleşmeler yoluyla ve kişilerin katılımı ile gerçekleşebilmesini olanaklı kıldığını, davacı ile davalı Sulama Birliği arasında yapılmış bir sulama beyan sözleşmesine dayalı olarak ortaya çıkan uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre çözümlenmesi gerekeceğinden davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Benzer nitelikte açılan davalarda davalı Gediz Sulama Birliğinin 2007 yılı mahsul döneminde parası peşin ödenen suyun verilmemesi nedeniyle mahsulün kuruyup, zarara uğradığı iddiası ile tazminat istemine adli yargı mahkemelerince verilen görevsizlik kararlarının temyizen incelemesini yapan Yargıtay Onüçüncü Hukuk Dairesi'nin 13/09/2010 tarih ve E:2010/4692, K:2010/11213 sayılı kararı ile 06/10/2010 tarih ve E:2010/4691, K:2010/12728 sayılı kararlarında özel hukuk hükümlerine tabi, parası önceden ödenen suyun verilmesine ilişkin sözleşme ilişkisinden kaynaklanan uyuşmazlıkta özel hukuk hükümlerinin uygulanması gerektiği gerekçesi ile bozma kararı verilerek davanın adli yargı yeri mahkemelerinde görülmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Bu durumda, özel hukuk hükümlerine tabi "Sulama Beyan Sözleşmesi"nden kaynaklanan uyuşmazlığın görüm ve çözüm yerinin, adlî yargı olduğu sonucuna varılmıştır."

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

9. Anayasa'nın 168. maddesi şöyledir:

"Tabii servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir. Devlet bu hakkını belli bir süre için, gerçek ve tüzelkişilere devredebilir. Hangi tabii servet ve kaynağın arama ve işletmesinin, Devletin gerçek ve tüzelkişilerle ortak olarak veya doğrudan gerçek ve tüzelkişiler eliyle yapılması, kanunun açık iznine bağlıdır. Bu durumda gerçek ve tüzelkişilerin uyması gereken şartlar ve Devletçe yapılacak gözetim, denetim usul ve esasları ve müeyyideler kanunda gösterilir."

10. 18/12/1953 tarihli 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 1-23. maddeleri 02/07/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 69. maddesi uyarınca ilga edilmiştir.

11. DSİ Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri kapsamında çıkarılan, sulama birliklerine ilişkin 08/03/2011 tarih 6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanunu'nun "*Amaç ve kapsam*" başlıklı 1. maddesinde şu hükme yer verilmiştir:

"(1) Bu Kanunun amacı; ülkenin su varlık ve kaynaklarının rasyonel kullanımı maksadıyla umumi sulardan faydalanmak üzere Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilmiş veya halen inşa edilmekte olan ya da inşa edilmesi planlanan sulama tesislerini gayelerine uygun şekilde kullanmak, işletmek, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün onayını almak suretiyle işlettirmek, bu tesislerin bakım, onarım ve yönetim sorumluluğunu yürütmek, tesisi geliştirmeye yönelik yeni projeler yapmak, yaptırmak veya tesisi yenilemekle görevli sulama birliklerinin kuruluşu, organlar ile görev ve yetkilerini düzenlemektir.

(2) Sulama birlikleri kamu tüzel kişiliğine sahip olup, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde özel hukuk hükümlerine tabidir."

12. 6172 sayılı Kanun'un "*Tanımlar*" başlıklı 2. maddesinde şu hükme yer verilmiştir;

"(1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Bakan: DSİ'nin bağlı olduğu Bakanı,

b) Bakanlık: DSİ'nin bağlı olduğu Bakanlığı,

c) Birlik: Sulama birliğini,

ç) Birlik ana statüsü: Çerçeve ana statüye uygun olarak kurucular kurulu tarafından hazırlanarak Bakanlıkça onaylanan metni,

d) Çerçeve ana statü: Sulama birliklerinde (...) bütçe, borçlanma, borçların ödenmesine ilişkin esaslar, alacakların tahsili, tarifeler, harcama usulü, yatırım programı, personel istihdamı, tasfiye ve benzeri hususların düzenlendiği, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık ile

Çevre ve Şehircilik, Maliye ve Tarım ve Köyişleri Bakanlıklarının görüşü alınarak Bakanlık tarafından hazırlanan metni,

e) Devir: DSİ tarafından inşa edilmiş veya halen inşa edilmekte olan ya da inşa edilmesi planlanan sulama maksatlı tesislerin işletme, bakım, onarım ve yönetim sorumluluğunun, DSİ ve birlik arasında imzalanan sözleşme hükümleri uyarınca birliklere devredilmesini,

f) DSİ: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünü,

g) Görev alanı: DSİ'ce belirlenen ve suyun kullanım maksadına göre, proje alanı içerisinde kalan sulama alanlarını,

ğ) (Mülga: 19/4/2018-7139/46 md.)

h) Katılım payı: Su kullanıcılarının birliğe ilk katılımlarında, (...) birlik ana statüsünde belirlenen şartlar dahilinde, arazinin her bir dekarı için belirlenen ve bir defaya mahsus olmak üzere alınan payı,

ı) Ortak tesis: Birlik tarafından devralınan sulama tesisine hizmet eden fakat devir kapsamı dışında kalan ve DSİ'ce işletilen tesisleri,

i) Su kullanıcısı: Görev alanında sulama yapan veya yapacak olan gerçek ya da tüzel kişiyi,

j) (Değişik:19/4/2018-7139/46 md.) Su kullanım hizmet bedeli tarifesi: Su kullanıcılarına suyun ulaştırılması, birliğin tüzel kişilik kazanmasından önce görev alanı içinde açılmış olan yeraltı suyu kuyuları ile yapılanlar da dâhil olmak üzere sulamadan dönen fazla suyun uzaklaştırılması, birliğin sorumluluğundaki sulama tesisinin mütemmim cüzü olan servis yolları için birlikçe yapılan yönetim, bakım ve onarım, yatırım geri ödeme, finansman, personel, mal ve hizmet alım ve enerji kullanım giderleri gibi her türlü gideri karşılayacak şekilde, sulama birliklerince su kullanım hizmet bedellerinin belirlenmesinde asgari değer olarak alınan ve Bakan tarafından onaylanan tarifeyi,

k) Tesis: Umumi sulardan faydalanmak üzere geliştirilmiş, sulama maksadıyla inşa edilen su yapılarını veya tesisleri,

l) (Mülga: 19/4/2018-7139/46 md.)

m) Yerleşim birimi: 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununa göre belediye teşkilatı ya da 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununa göre köy tüzel kişiliği oluşmuş yerleşim yeri ile 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununa göre büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde olup belde belediye ve köy tüzel kişiliğini kaybetmesi sonucu mahalleye dönüşen ancak halen tarımsal faaliyetlerini devam ettiren yerleşim yerlerini,

ifade eder."

13. 6172 sayılı Kanun'un "*Birliğin görev alanı ve çalışma konuları*" başlıklı 3. maddesinde şu hükme yer verilmiştir:

"(1) Birliklere devredilen tesislerin hizmet alanı, birliklerin görev alanı olup sınırları, kapsamı ve ismi DSİ tarafından belirlenir.

(2) Bir görev alanı içerisinde aynı amaçla birden fazla birlik kurulamaz.

(3) Birlik, devraldığı tesislerin işletme, bakım, onarım ve yönetim sorumluluğunu çerçeve ana statüde ve devir sözleşmesinde yer alan esaslara uygun olarak yürütür.

(4) Birliğin çalışma konuları şunlardır:

a) Görev alanı içerisinde yer alan tesislerin işletme, bakım, onarım, yönetim ve yenileme hizmetlerini usul ve esaslarına uygun olarak yapmak.

b) Katılım payını, su kullanım hizmet bedelini ve uygulanan cezaları tahsil etmek.

c) Devraldığı tesislerin yatırım bedellerini geri ödemek.

ç) (Değişik:5/3/2022-7381/27 md.) Devraldığı tesisi DSİ'nin onayını almak suretiyle geliştirmek bu tesis ile ilgili yeni projeler yapmak veya yaptırmak, yenilenebilir enerji kaynaklarından faydalanmak üzere sulama tesisinin mütemmim cüzü olacak şekilde projeler geliştirmek, enerji tesisleri kurmak ve işletmek veya diğer kurum ve kuruluşlar tarafından geliştirilen, kurulan yenilenebilir enerji tesislerini devralarak işletmek, sulama birliğinin feshi hâlinde tesisleri çalışır hâlde DSİ'ye devretmek.

d) Görev alanı içerisinde su miktarına bağlı olarak ekilecek bitki desenini Tarım ve Köyişleri Bakanlığının ilgili birimleri ile işbirliği yaparak planlamak.

e) Görev alanı içerisinde öngörülen üretim hedeflerinin gerçekleşmesine katkıda bulunmak üzere gerekli tedbirleri almak.

f) Sulama ve diğer tarımsal konularda faaliyet gösteren kurumlarla işbirliği yaparak araştırma, geliştirme ve eğitim çalışmalarında bulunmak.

g) Amaç ve görevleri ile ilgili konularda ulusal ve uluslararası gelişmeleri takip etmek.

ğ) Ortak tesisler için DSİ'ce sarf olunan işletme ve bakım masraflarından kendi payına düşen miktarı ödemek.

h)(Ek:5/3/2022-7381/27 md.) Görev sahası dâhilinde, işlenmeyen ve tarım yapılmayan gerçek ve tüzel kişilere ait tarım arazilerini DSİ'ce düzenlenecek usul ve esaslar dâhilinde, kiralayarak tarımsal üretim yapmak veya yaptırmak."

14.6172 sayılı Kanun'un "*Denetim ve birlik mallarının durumu*" başlıklı 18. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 19/4/2018-7139/49 md.)

(1) Birliklerin denetimi DSİ veya Bakanlık tarafından yapılır. Birlikler mali yönden yılda bir defa ayrıca Maliye Bakanlığının denetimine tabidir. Bu denetimler sonucunda düzenlenecek raporların bir örneği, gerekli işlemlerin yapılması için Bakanlığa gönderilir.

(2) Denetim sonucunda birliğin zarara uğratıldığının tespit edilmesi halinde 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 71 inci maddesi hükümleri uygulanır.

(3) Birlikler, Sayıştay tarafından doğrudan denetlenebilir.

(4) Birliğin devraldığı sulama tesisi ve bütünleyici parçaları Devlet malı olup, bunlara zarar verenler hakkında 5237 sayılı Kanunun kamu malına zarar verme ile ilgili ceza hükümleri tatbik olunur."

15. 6172 sayılı Kanun'un "*Birlik tüzel kişiliğinin sona ermesi*" başlıklı 20. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 19/4/2018-7139/50 md.)

(1)(İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 16/7/2020 tarihli ve E.: 2018/104, K.: 2020/39 sayılı Kararı ile.)

(2) Birliğin tasfiyesi DSİ tarafından yürütülür. Tasfiyenin usul ve esasları çerçeve ana statü ile düzenlenir.

(3) Tüzel kişiliği sona erdirilen sulama birlikleri tarafından işletilen sulama tesisleri hakkında 18/12/1953 tarihli ve 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun hükümleri uygulanır."

16. 6172 sayılı Kanun'un, 19/04/2018 tarihli, 7139 sayılı Kanun'un 53. maddesi ile ilga edilmeden önceki 13. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"(2) Birlikler 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre alacaklarının tahsili yoluna başvurur."

17. 6172 sayılı Kanun'un, 19/04/2018 tarihli, 7139 sayılı Kanun'un 53. maddesi ile ilga edilmeden önceki "Birlik üyesi olmayan su kullanıcılarının durumu" başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"(1) Birliğin görev alanında bulunan tesisten istifade eden su kullanıcıları, birlik üyesi olmasalar dahi, bu Kanunda ve birlik ana statüsünde öngörülen esaslar çerçevesinde, sulama işletme faaliyetlerine ilişkin olarak alınan kararlara diğer birlik üyeleri gibi uymaya ve yükümlülüklerini zamanında yerine getirmeye mecburdur. Üye olmayan su kullanıcılarının sulamadan faydalanmayla ilgili hakları kısıtlanamaz. Ancak, mali mükellefiyetleri birlik meclisi kararı ile iki katına kadar artırılabilir."

18. 19/04/2018 tarihli, 7139 sayılı Kanun'un 51. maddesi ile 6172 sayılı Kanun'a eklenen Ek 1. madde şöyledir:

"(1) Birlik görev alanında yer alan her su kullanıcısı gerçek ve tüzel kişi sulama tesisinden faydalanabilmek için o birliğe üye olmak zorundadır.

(2) İlk üyelik kaydı sırasında bir defaya mahsus olmak üzere (...) katılım payı tahsil edilir.

(3) Birlik üyeleri birlik tarafından tahakkuk ettirilen su kullanım hizmet bedelini ve borçlarını düzenli olarak ödemek, birlik tarafından su yetersizliğine bağlı olarak yapılan ekim planlamasına uymak, sulama planlaması ve su dağıtım ve münavebe programlarına katılmak, arazisi üzerinde yer alan sulama tesisini korumak, kişisel kusurlarından dolayı meydana gelen zararları gidermek, aksi takdirde bu zararları gidermek için birliğin yapacağı her türlü harcamayı birliğe ödemek, birliğin sorumluluğunda olan tesisler ile kullanılan her türlü ekipmana zarar vermemek, zarar verilmesi durumunda bu zararı tazmin etmek, birliğin sorumluluğunda olan tesisler üzerinde yapılan işletme, bakım ve onarım çalışmaları için arazisine girilmesine izin vermek ve sulama tesisinden faydalanma sözleşmesini imzalamak zorundadır.

(4) Su kullanıcısı olma vasfını kaybedenlerin üyelikleri resen sonlandırılır.

(5) Birlikler gelirlerini, birlik ana statüsünde belirtilen usul ve esaslara uygun olarak tahsil eder. Birlikler vadesinde ödenmeyen alacaklarını genel hükümlere göre tahsil eder.

(6) Birlik görev alanı dışında kalan su kullanıcılarından, suladıkları her dekar arazi başına su kullanım hizmet bedelinin iki katı ücret alınır.(...) "

19.6172 sayılı Kanun'un "*Mevcut birlikler*" başlıklı Geçici 1. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 26/5/2005 tarihli ve 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununa göre kurulmuş olan sulama birlikleri onsekiz ay içinde durumlarını bu Kanuna uygun hale getirmek zorundadır. Aksi takdirde bu birliklerin tüzel kişiliği kendiliğinden sona erer ve bu birlikler valinin görevlendireceği vali yardımcısı başkanlığında; defterdarlık, tarım il müdürlüğü, DSİ bölge müdürlüğü ve il mahalli idareler müdürlüğü yetkililerinden oluşan tasfiye komisyonu tarafından en geç iki ay içinde tasfiye edilir. Birliğin tüm hak, alacak, borç ve 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi olmayan personeli ile birliğe ait taşınır ve taşınmazlar bu Kanuna istinaden kurulan yeni birliğe devrolunur.

(2) Kurulmuş olan sulama birliklerinde 657 sayılı Kanuna tabi olarak çalışan personel, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Devlet Personel Başkanlığınca tespit edilecek ihtiyaca göre kadroları ile mükteseplerine uygun olarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredilir.

(3) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulmuş olan birliklerde sözleşmeli personel statüsünde çalışanlar, mevcut statüleri ile istihdam edilmeye devam olunur. Birlikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren mevcut statüleri devam edenler dışında yeni sözleşmeli personel istihdam edemezler.

(4) Bakanlık DSİ'nin teklifi üzerine birliklerin, bu maddeye göre yeniden kurulmaları sırasında

görev alanlarında değişiklik yapmaya yetkilidir."

20. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Kanunun şümulü" başlıklı 1. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Devlete, vilayet hususi idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer'i amme alacakları ve aynı idarelerin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan diğer alacakları ile; bunların takip masrafları hakkında bu kanun hükümleri tatbik olunur."

21.26/07/2018 tarihinde Tarım ve Orman Bakanlığınca onaylandığı anlaşılan Sulama Birliği Çerçeve Ana Statüsünün;

i. "*Birlik Üyeliği*" başlıklı 8. maddesi şöyledir:

"(1) Birlik görev alanı içerisinde tapuda kayıtlı arazi sahibi olmak veya arazi kiralamak suretiyle tarımsal üretimde bulunan her su kullanıcısı gerçek ve tüzel kişi, tesisten faydalanabilmek için o birliğe üye olmak zorundadır.

(2) Aynı arazi üzerinde miras ortaklığı, paylı mülkiyet vb. sebeplerle birden fazla malikin bulunması halinde su kullanıcısı gerçek ya da tüzel kişilerin birliğe üyeliğinde diğer ortak ve/veya pay sahiplerinin muvafakatı istenir."

ii. "*Birlik Hizmetlerinden Faydalanma*" başlıklı 30. maddesi şöyledir;

"(1) Birlik hizmetlerinden faydalanmak isteyen görev alanı içindeki su kullanıcılarının Sulama Tesisinden Faydalanma Sözleşmesini imzalamaları ve birliğe üye olmaları zorunludur.

(2) Birlik görev alanı dışındaki (şebeke dışı) su kullanıcıları ise bu statünün 6'ncı maddesindeki şartların sağlanması durumunda yıllık su kullanım sözleşmesi imzalayarak birlik hizmetlerinden faydalanabilirler. Bu durumdaki su kullanıcıları birlik üyesi olmasalar dahi, sulama işletme faaliyetlerine ilişkin olarak birlik başkanlığı tarafından alınan kararlara diğer birlik üyeleri gibi uymaya ve yükümlülüklerini zamanında yerine getirmek zorundadır.

(3) Birlik görev alanı dışında kalan su kullanıcılarından, suladıkları her dekar arazi başına su kullanım hizmet bedelinin iki katı ücret alınır."

B. Yargı Kararları

22. Anayasa Mahkemesi 18/02/1985 tarihli ve E.1984/9, K.1985/4 sayılı kararında, karayollarından, köprülerden alınan geçiş parası, su, elektrik, havagazı, demiryolları, hava yolları, kimi hastane ücretleri gibi, ekonomik koşullara göre oluşturulan ve tesislerin bakımını, idamesini ve yeni yatırımlar yapılmasını sağlamak için yapılan ödemeleri, belirli kamu hizmetleri karşılığında kişilerden alınan, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerden ayrı kabul etmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

23. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Nurdane TOPUZ, Ahmet ARSLAN ve Mahmut BALLI'nın katılımlarıyla yapılan 16/09/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılıKanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, Kanun'un 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığınınesasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

24. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

25. Dava, tarımla uğraşan davacının tarlalarına davalı Birliktarafından 2007 yılı yaz döneminde yeterli su verilmemesi nedeniyleürünün kuruması sonucu uğranıldığı ileri sürülen maddi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

26. Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre, davalı konumunda bulunan Sulama Birliğinin, ülkenin su varlık ve kaynaklarının rasyonel kullanımı maksadıyla kamu tüzel kişiliğini haiz, kanunla kurulmuş bir kamu kuruluşu olduğu anlaşılmaktadır.

27. Bununla birlikte, bu kuruluşun kişilere sağladığı hizmete ilişkin işlemlerinin yargısal denetimini yapacak yargı

düzenini belirleyebilmek için, işlemin özel hukuk ilişkilerinden mi yoksa kamusal yetkilerin kullanılmasından mı doğduğunun irdelenmesi gerekmektedir.

28. Sulama işi, bir kamu hizmeti niteliğini taşımakta ise de; Sulama Birliği bu hizmeti, ilgili yasaların belirlediği ilkeler ve özel hukuk kurallarına göre yürütmek durumundadır. Su kullanım bedelinin hukuksal dayanağı, kamu gücüne değil iki taraf arasında yapılan sözleşmeye dayanmakta olup taraflar arasındaki sözleşmeden doğan alacakların tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun'un ilgili hükümleri uygulanmamaktadır.

29. Taraflar arasında düzenlenen "Sulama Beyan Sözleşmesi", daha çok tip sözleşme görünümündedir. Hizmetten yararlanan kişinin, sözleşmeyi idareyle birlikte düzenlemesi yerine katılımı söz konusudur. Ancak bu durum, idare ile kişi arasında kurulan özel hukuk ilişkisini kamu hukuku ilişkisine dönüştürmez. Çünkü birçok durumda hizmetin tekel niteliği ve çok kişiye götürülme zorunluluğu, işin, çoğunlukla tip sözleşmeler yoluyla ve kişilerin katılımı ile gerçekleşebilmesini olanaklı kılmaktadır.

30. Dava dosyalarının incelenmesinden, davacının verilecek su karşılığında öncedenBirliğe para yatırdığı,Birlik tarafındandavacıya sulama fişleri verildiği, sulama saatlerinin tespit edildiği anlaşılmaktadır.

31. Buna göre uyuşmazlığın,parası önceden ödenen suyun verilmesine yöneliksözleşme ilişkisinden kaynaklandığını kabul etmek gerekmektedir.

32. Tüm bu açıklamalara göre, önümüzdeki dosyada, ekili arazilerindeki bitkilerine, davalı sulama birliği tarafından gerekli suyun verilmediğinden bahisle uğranıldığı öne sürülen zararın tazmini istemiyle açılan davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

33. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Manisa 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Manisa 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin17/12/2009 tarihli ve E.2007/351, K.2009/416 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Manisa 1. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Manisa 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 17/12/2009 tarihli ve E.2007/351, K.2009/416 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

16/09/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Nurdane	Ahmet	Mahmut
TOPUZ	ARSLAN	BALLI